

FAMILJEARBETE OCH UNGDOMSPSYKIATRIN

Tove Oksanen, Bettina Brunou &

Wilma Engström

Praktikforskning i socialt arbete

Socialt arbete

Januari 2024

FORSKNINGS- KONTEXT

Studien utförs i samarbete med HUS av tre magisterstuderande som studerar socialt arbete. HUS ungdomspsykiatri är riktad till unga i åldern 13–17 år och för att få tillgång till de psykiatriska tjänsterna behövs en läkares remiss. HUS ungdomspsykiatriska tjänster består av tjänster inom avdelningsvården och öppenvården. (HUS, 2023)

Det är viktigt att forska i ämnet eftersom familjen och speciellt föräldrarna har en viktig roll i den ungas psykiatriska vård och det är ofta man jobbar med hela familjen. Det är även relevant att forska inom ämnet för att kunna i framtiden stöda unga och familjer som behöver psykiatrisk vård och förbättra tjänsterna eftersom mentala hälsoproblem och neuropsykiatriska problem inte kommer att försvinna. (Aalberg et.al, 2016). Enligt statistik har 20-25 procent av ungdomar någon psykisk störning och det räknas som det vanligaste hälsoproblemet hos skolelever och ungdomar (THL, 2024). Familjearbete är inte endast viktigt för patienten utan också för hela familjen. Familjen och de som är nära patienten behöver också stöd och vägledning och dessutom kan anhöriga ha viktiga nya perspektiv på patientens situation. (Mielenterveystalo, 2024)

SYFTE

Syftet med forskningen är att ta reda på hur familjearbete som utförs inom ungdomspsykiatri. Vi är intresserade specifikt om hur samarbetet mellan den professionella och familjen sker inom ungdomspsykiatri. Eftersom det har gjorts olika forskningar om familjearbete och psykiatri är syftet att genom litteraturöversikten få en kartläggning om vad den tidigare forskningen säger om samarbetet och ifall det finns utrymme för förbättring i framtiden. Vi är intresserade av hurdana modeller som används både i Finland och internationellt för att samarbeta med familjen inom ungdomspsykiatri.

MATERIAL OCH ANALYS

Litteraturöversikten bestod av 17 artiklar. För att analysera vårt material har vi använt oss av vad Esaiasson et.al. (2017) beskriver som kvalitativ textanalys eller som det ibland även kallas för innehållsanalys. Vi har var och en först läst igenom artiklar och sedan tillsammans diskuterat och bildat enklare kategorier på basis av artiklarna. Fyra teman hittades genom analysen.

RESULTAT

I resultaten hittade vi följande teman:

- Familjearbete som stöd för familjen
- Familjens vikt/påverkan i klientarbete
- Utmaningar i familjearbete
- Olika modeller att arbeta med familjen

I våra teman betingades bland annat påverkan av föräldrarnas egna mentala hälsa och hurudant stöd de kan behöva som resultat, även föräldrarnas behov av information, psykoedukation, emotionellt stöd och psykosocialt stöd.

I materialen fann vi även resultat i hur familjen har påverkan i ungdomens situation och vård. Aktuellt var till exempel intergenerationella mönster och individuell vård jämfört med familjecentrerad vård då ungdomen ännu bor hemma. Genom familjearbete visade resultaten att man kan komma fram till underliggande faktorer som påverkar den ungas psykiska mående.

Utmaningar som kom fram i vårt resultat var ur olika perspektiv, utifrån den unga, den professionella, föräldrar och anhöriga. Professionella ansåg bland annat att tidsbrist, utmaningar i de mångprofessionella samarbetet, föräldrarnas vilja till samarbete och komplexa situationer gav utmaningar i deras arbete. Föräldrarna upplevde de inte blev hörda tillräckligt och inte fick tillräcklig utförligt stöd och information samt konstant variation i den ansvarige yrkesutövande. Vissa unga upplevde

svårigheter i att på ett djupare plan kunna öppna upp sig om sin situation då föräldrarna var med medan vissa upplevde att föräldrarna borde vara mera aktiv i deras vård.

Resultaten behandlade även olika arbetsmodeller och sätt att arbeta med familjerna samt mångprofessionellt arbete.

IDÉER FÖR UTVECKLING

Baserat på våra resultat finner vi att utvecklingsidéer och praxis för framtiden skulle vara att utveckla det mångprofessionella samarbetet mellan psykiatri och andra potentiella samarbetspartners som är involverade i ungdomens samt familjens vårdprocesser. Detta för att bland annat minska överlappande arbete. Viktigt skulle även vara att ge bredare möjligheter till vidareutbildning för vårdpersonalen för att minska utmaningarna som komplexa familjesituationer innebär.

Under våran materialinsamlingsprocess konstaterade vi även avsaknaden av forskning av socialarbetarens påverkan och roll i samarbetet mellan familjen och ungdomspsykiatri. Vidare forskning kunde även göras på nationell nivå inom ämnet.

LITTERATUR

Aalberg, V., Kumpulainen, K., Aronen, E., Ebeling, H., Laukkanen, E., & Marttunen, M. (2016). *Lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria*. Kustannus Oy Duodecim.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wägnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad / Peter Esaiasson Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns, Lena Wägnerud*. (Femte upplagan.). Wolters Kluwer.

Helsingin yliopistollinen sairaala, HUS. (26 oktober 2023). *Psykiatri*.

<https://www.hus.fi/sv/om-oss/organisering-av-patientvarden/psykiatri>

Helsingin yliopistollinen sairaala, HUS. (26 oktober 2023). *Ungdomspsykiatri*.

<https://www.hus.fi/sv/patienten/behandlingar-och-undersokningar/ungdomspsykiatri>

Perhe- ja verkostotyö mielenterveyspalveluissa. (n.d.). Mielenterveystalo. Hämtad Januari 25, 2024, from <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/perhe-ja-verkostotyö-mielenterveyspalveluissa>

Psykiska störningar hos unga. (n.d.). THL Hämtad Januari 25, 2024, from <https://thl.fi/sv/teman/psykisk-halsa/psykiska-storningar/psykiska-storningar-hos-unga>